

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Nr. dosarului 3-1870/2019
12-3-79453-05122018

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu nr.28

La data de 23 aprilie 2021, în cadrul ședinței de judecată publică, în legătură cu examinarea cauzei intentate la cererea de chemare în judecată înaintată de Pisica Oleg către Autoritatea Națională de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 25/08 din 30.10.2018, de către reprezentantul reclamantului a fost înaintată sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

La data de 03 iunie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, instanța compusă din judecător Galina Ciobanu, cu participarea reclamantului Oleg Pisica, reprezentantului reclamantului Alexandru Bot și reprezentantului autorității pârâte Ilie Șaptefrați, a fost emisă o încheiere prin care se admite cererea înaintată de reprezentantul reclamantului, avocatul Alexandru Bot, cu privire la exercitarea controlului constituționalității articolului 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative.

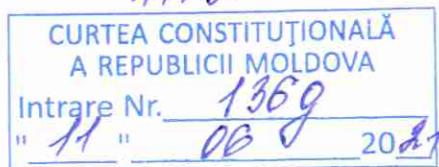
Astfel, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, vă expediază copia încheierii nr. 3-1870/19 din 03 iunie 2021 privind admiterea sesizării.

Anexă:

- Sesizare privind excepția de necostituționalitate- 9 file.

Judecătorul Judecătoriei Chișinău,
sediul Rîșcani

Galina CIOBANU

ÎNCHEIERE

03 iunie 2021

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (*sediul Rîșcani*)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, specializat pentru examinarea
acțiunilor în contencios administrativ,

Judecător

Galina Ciobanu

Grefier

Alexandra Ganea

Cu participarea:

Reclamantului

Oleg Pisica

Reprezentantului reclamantului

Alexandru Bot

Reprezentantului pârâtei

Ilie Șaptefrați

examinând în ședință de judecată publică, cererea înaintată de reprezentantul reclamantului – avocatul Bot Alexandru, cu privire la exercitarea controlului constituționalității art. 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, în cauza în procedura contenciosului administrativ la acțiunea înaintată de Pisica Oleg împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 25/08 din 30.10.2018,

A C O N S T A T A T:

Avocatul Bot Alexandru, în interesele reclamantului Pisica Oleg, la data de 28.11.2018, s-a adresat în Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), cu acțiune împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 25/08 din 30.10.2018.

La data de 23.04.2021, reprezentantul reclamantului, avocatul Bot Alexandru, a înaintat în cadrul ședinței de judecată, cerere cu privire la exercitarea controlului constituționalității art. 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative.

În ședința de judecată din data în cauză reclamantul Pisica Oleg și reprezentantul reclamantului, avocatul Bot Alexandru, au susținut în totalitate cererea cu privire la exercitarea controlului constituționalității art. 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative și au solicitat să fie admisă din motivele expuse în cererea înaintată.

În ședința de judecată din data în cauză, reprezentantul pârâtei Autorității Naționale de Integritate, Șaptefrați Ilie, a menționat că, este un drept al reclamantului de a înainta solicitarea și instanța nu poate să nu o admită.

Audiind poziția reclamantului, reprezentantului reclamantului și a reprezentantului pârâtului, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale cu privire la verificarea constituționalității, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă și art. 195 al Codului administrativ, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de reprezentantul reclamantului, avocatul Bot Alexandru, cu privire la exercitarea controlului constituționalității articolului 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, în cauza în procedura contenciosului administrativ la acțiunea depusă de Pisica Oleg împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 25/08 din 30.10.2018.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, cu sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Se prezintă Curții Constituționale a RM prezenta încheiere cu sesizarea reclamantului.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Galina CIOBANU

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Nume: Pisica

2. Prenume: Oleg

5. Reprezentant (dacă este cazul): Bot Alexandru, Biroul Asociați de Avocați „Institutul de Drept Privat”,

¹Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

În fapt, conform conținutului Actului de constatare nr.25/08 din 30.10.2018, rezultă că la 01 noiembrie 2016 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare ANI) a fost înregistrată sesizarea nr. 447. În legătură cu faptul că, în perioada 01 august 2016 – iunie 2018, funcțiile de inspector de integritate au fost vacante examinarea sesizării nominalizate a fost amânată până la numirea în funcție a inspectorilor de integritate.

La 25 septembrie 2018, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, se pretinde că dl Pisica Oleg a încălcat regimul juridic al incompatibilităților prin faptul exercitării simultane a funcției publice cu statut special, șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI și a mandatului de consilier în Consiliul sătesc Bardar, r-1 Ialoveni.

La 26 septembrie 2018, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 83/08, în privința dlui Pisica Oleg, șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI, s-a inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților aplicabile funcționarului public cu statut special din cadrul MAI în cadrul căruia s-a verificat legalitatea deținerii/exercitării simultane a funcției de șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI și a mandatului de consilier în Consiliul sătesc Bardar, r-1 Ialoveni.

Prin scrisoarea nr. 04-08/1080 din 26 septembrie 2018 dl Pisica Oleg a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, despre drepturile prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016 și a fost invitat la sediul Autorității pentru a-și prezenta punctul de vedere în termen de 15 zile de la recepționarea invitației.

În temeiul art. 20 alin. (1) lit. b), art. 32 alin. (3) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 inspectorul de integritate a solicitat Comisiei Electorale Centrale și Inspectoratului General pentru Situații Excepționale informații și documente necesare desfășurării controlului.

Prin scrisoarea nr. CEC8/2720 din 29 septembrie 2018 Comisia Electorală Centrală informează că dl Pisica Oleg a deținut mandat de consilier în Consiliul sătesc Bardar, raionul Ialoveni, în perioada 26 iunie 2015 - 30 martie 2018.

Prin scrisoarea nr. 19/9-1692 din 10 octombrie 2018 Inspectoratul General pentru Situații Excepționale informează că dl Pisica Oleg a fost numit prin ordinul nr. 81 ef. din 20 iunie 2014 în funcția de șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI, funcție pe care o exercita și la moment. Or, pretinde ANI că în perioada 2015 - 30 martie 2018 raporturile de serviciu ale dlui Pisica Oleg nu au fost suspendate pentru a participa în campanii electorale în calitate de candidat și/sau pentru a exercita mandatul de consilier, deși acesta a fost suspendat pentru perioada 15 mai – 15 iunie 2015 anume pentru faptul participării în campanie electorală.

Studiind materialele dosarului de control, punctul de vedere ce guvernează speța, inspectorul de integritate a concluzionat că dl Pisica Oleg, prin exercitarea simultană, în perioada 26 iunie 2015 - 30 martie 2018, a funcției publice cu statut special, șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI și a mandatului de consilier în Consiliul sătesc Bardar, raionul Ialoveni a încălcat regimul juridic al incompatibilităților aplicabile funcționarilor publici cu statut special din cadrul MAI reglementat de prevederile Legii nr. 158/2016 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și ale Legii nr. 288/2018 privind funcționarul public cu statut special din cadrul MAI.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

Astfel, inspectorul constată că documentele obținute în cadrul controlului atestă că, în perioada 26 iunie 2015 - 30 martie 2018 Pisica Oleg a exercitat simultan funcția publică cu statut special, șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI și mandatul de consilier în Consiliul sătesc Bardar, raionul Ialoveni. Or, în perioada 26 iunie 2015 - 24 mai 2017 raporturile de serviciu ale dlui Pisica Oleg, șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 a Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI au fost reglementate de prevederile Legii Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007, versiune în vigoare din data de 29.05.2012, în baza modificărilor prin LP 61 din 30.03.2012, care nu reglementa regimul juridic al incompatibilităților, însă, în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (în continuare Legea nr. 158/2008) colaboratorilor atestați, cărora li s-a conferit grade speciale li se aplică incompatibilitățile generale pentru funcția publică reglementate în art. 25 din Legea nr. 158/2008 care stipulează că funcționarul public nu este în drept să desfășoare alte activități remunerate în cadrul autorităților publice, cu excepțiile prevăzute de lege.

În perioada 25 mai 2017 - prezent raporturile de serviciu ale dlui Pisica Oleg, șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI sunt reglementate de prevederile Legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul MAI, care în art. 53 alin. (1) lit. a) stipulează că funcționarul public cu statut special nu are dreptul să desfășoare alte activități remunerate în cadrul altor autorități publice, cu excepția cazului în care acesta este suspendat din funcție pe perioada respectivă în condițiile legii. Or, pretinde ANI că indemnizația de consilier local ar reprezenta o activitate remunerată, fiind astfel o incompatibilitate cu funcția publică deținută.

Astfel, prin actul de constatare contestat ANI a dispus decăderea lui Pisica Oleg din dreptul de a deține funcții publice pe o perioadă de 3 ani.

Contra actului menționat am obiectat că la momentul atribuirii mandatului de consilier reclamantul activa în cadrul Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului Protecției Civile și Situațiilor de urgență al MAI, în calitate de colaborator al Serviciului Protecției Civile și Situațiilor de urgență al MAI, conducându-se de Legea nr.93 din 05.04.2007 a Serviciului Protecției Civile și Situațiilor de urgență, care la art.3 din Capitolul I stabilea categoriile de efectiv(angajați) ai Serviciului și anume:

(1) Corpul de comandă și efectivul de trupă ale Serviciului se constituie din colaboratori atestați, cărora li s-au conferit grade speciale în continuare - colaboratori), și din angajați civili.

(2) Efectivul de angajați civili ai Serviciului este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare, supuse reglementărilor legislației muncii.”

Respectiv, pe toată durata acțiunii Legii nr.93/2007, reclamantul a avut calitatea de „colaborator” al Serviciului Protecției Civile și Situațiilor de urgență.

Legea nr.768 din 02.02.2000. privind statutul alesului local, la art.7 stabilește incompatibilitățile mandatului alesului local, iar calitatea de „colaborator” în sensul Legii date, nu este specificată ca incompatibilă cu mandatul de ales local.

La data de 25 mai 2017 a intrat în vigoare Legea nr.288 din 16.12.2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, iar odată cu asta reclamantul a căpătat și statutul de funcționarul public cu statut special din cadrul MAI.

În acest context, făcând referire la art.7 lit.c) din Legea nr.768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local, mandatul alesului local este incompatibil cu „calitatea de funcționar public, de angajat în subdiviziunile autorităților administrației publice locale (aparatură președintelui raionului, primării, primărie și preturile municipiului Chișinău, direcții și alte subdiviziuni), inclusiv ale Adunării Populare a Găgăuziei și ale Comitetului executiv al Găgăuziei. În acest sens trebuie să specificăm că:

- Inspectoratul General pentru Situații de Urgență(Serviciul Protecției Civile și Situațiilor de urgență) al MAI este o subdiviziune din cadrul administrației publice centrale și nicidecum locale, respectiv pe toată perioada menționată Pisica Oleg a deținut o funcție din cadrul subdiviziunilor administrației publice centrale și nu locale;

- Funcționarii publici sunt supuși reglementărilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, iar în cazul reclamantului calitatea de funcționar public cu statut special este reglementată de Legea specială nr.288 din 16.12.2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Astfel, Legea nr.288/2016 care stabilește statutul pe care îl deține reclamantul, cel de funcționar public cu statut special, precum și Legea nr. 768/2000 nu stabilesc careva incompatibilități între calitatea de ales local și funcția de funcționar public cu statut special. Echivalarea calității de statut de funcționar public, reglementată prin Legea nr.158/2000 cu cea de funcționar public cu statut special ar însemna aprecierea eronată a reglementărilor naționale, iar echivalarea lor este inadmisibilă în sensul stabilirii regimului de interese și al potențialelor conflicte.

Prioritar, totuși, acțiunea de contestare a actului administrativ vizează noțiunea activității remunerate, care este o sintagmă nedefinită de legislația în vigoare, respectiv interpretarea extensivă a acesteia generează confuzia incompatibilității dintre funcția publică și cea electivă. Problema este de altfel semnalată și în rapoartele organizațiilor de specialitate (Raport: MONITORIZAREA MODULUI DE OCUPARE / ÎNCETARE A FUNCȚIILOR PUBLICE ÎN ANUL 2016, Promo-Lex, Chișinău, 2017). Astfel, în limitele acestuia se evidențiază lipsa unei reglementări certe a noțiunii de activitate remunerată.

Reieșind din acest gol legislativ, am obiectat în primă instanță că interpretarea noțiunii trebuie să fie ghidată de indici indirecti. Astfel, conform principiilor directe ale activității de formare a bugetului de asigurări sociale de stat, rezultă că orice activitate remunerată este supusă obligației de contributivitate. Concluzia în particular derivă din prevederile art. 4 pct. 1) și 2) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489 din 1999. Or, normele citate reglementează că în sistemul public, sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii persoanele care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă, precum și persoanele care desfășoară activitate în funcție electivă sau sunt numite la nivelul autorității executive, legislative sau judecătorești, pe durata mandatului, ale căror drepturi și obligații sunt asimilate persoanelor care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă.

La acest capitol venim să accentuăm că indemnizația de care beneficiază consilierii locali nu este supusă regimului de deducere aplicabil veniturilor salariale, din contul cărora se formează bugetul asigurărilor sociale. Mai mult decât atât, raporturile dintre consiliul local și consilierii ce îl formează nu sunt organizate în limitele unui contract individual de muncă. Respectiv, nici consilierii nu au calitate de salariați ai consiliului, nici consiliului nu are rolul de angajator al consilierilor. Antrenarea consilierilor în activitatea pe care o prestează se face în exclusivitate în baza exercițiului electoral periodic.

Cu alte cuvinte, orice interpretare extensivă a noțiunii de activitate remunerată are ca finalitate restricționarea drepturilor garantate de Constituție, prin art. 38 alin. (3) - dreptul de a fi ales, precum și prin art. 43 alin. (1) - dreptul la muncă. Or, art. 54 alin. (1) din Constituție reglementează prohibiția restrângerii drepturilor menționate.

Astfel, calitatea de consilier local nu poate fi asimilată cu o activitate remunerată, indemnizația primită de consilierul local nu are caracter salarial, iar perioada în care o persoană a fost consilier local nu constituie vechime în muncă.

Activitatea de consilier local nu este o funcție, ci o calitate, nu este salarizată, ci indemnizată, nu are caracter regulat, organizat și permanent, nu are program de lucru și atribuții de serviciu, în afara celor prevăzute expres prin lege. Perioada în care o persoană a fost consilier local nu constituie vechime în muncă, iar indemnizația primită de consilierul local nu are caracter salarial, fiind supusă doar impozitării.

Suplimentar, ANI în actul său de constatare face trimitere și la prevederile art. 7 ale Cărții Europene a Autonomiei Locale (Strasbourg, 15.10.1985), care ar institui interdicții de ocuparea a funcției electivă și celei publice. Or, art. 7 alin. 1 și 2 al respectivului act internațional prevede că statutul aleșilor locali trebuie să asigure liberul exercițiu al mandatului lor. El trebuie să permită adecvată a cheltuielilor cauzate în exercițiul mandatului lor și, dacă este cazul, compensația financiară a câștigurilor pierdute sau o remunerație a muncii îndeplinite și o asigurare socială corespunzătoare. Respectiv, însăși actul internațional la care face apel ANI evidențiază 3 categorii distincte de retribuție financiară a alesului local: compensația cheltuielilor, venitul ratat și remunerarea muncii, toate valabile sub rezerva asigurării sociale. Or, indemnizația încasată de reclamant nu poate fi calificată ca fiind o remunerație a muncii sale, ci doar o compensație financiară a prestației sale în rol de ales local.

Mai mult, la data de 27 iulie 2020, a intrat în vigoare Legea pentru interpretarea articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 120 din 09.07.2020, care explică că funcționarii publici care exercită mandatul de ales local și care nu se află în incompatibilitate potrivit art. 7 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, așa cum aceste prevederi au fost interpretate de Legea nr. 263/2012 privind interpretarea articolului 7 alineatul (1) literele c) și d) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, nu cad sub incidența articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230–232, art. 840), cu modificările ulterioare. Cu alte cuvinte legea citată vine o dată în plus să evidențieze că nu există careva incompatibilități între calitatea de ales local și funcția de funcționar public, în circumstanța în care funcțiile date nu sunt tangente.

Totuși, aparent, Legea pentru interpretarea articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 120 din 09.07.2020, este inaplicabil speței lui Pisica Oleg, Or, Art. 72 alin. (6) din Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 2017, prevede că actul normativ de interpretare nu are efecte retroactive, cu excepția cazurilor când prin interpretarea normelor de sancționare se creează o situație mai favorabilă. Însă, cadrul normativ la care am făcut apel *supra* vizează nu doar sancționarea lui Pisica Oleg, ci și regimul general al incompatibilității dintre calitatea de ales local și statutul de funcționar public, incompatibilitate care conform logicii art. 72 alin. (6) din Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 2017, ar fi fost operabilă până la data de 27.07.2020, când a intrat în vigoare Legea nr. 120 din 09.07.2020, care a explicat limitele acestei incompatibilități.

C. Obiectul sesizării³

Obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 72 alin. (6) din Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 2017, care reglementează că *actul normativ de interpretare nu are efecte retroactive, cu excepția cazurilor când prin interpretarea normelor de sancționare se creează o situație mai favorabilă*. Astfel, norma invocată considerăm că vine în contradicție cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care reglementează că statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

În acest context venim să obiectăm că modalitatea de formulare a normei contestate nu respectă cerințele minime de calitate a legii. În acest sens, venim să evidențiem că în Hotărârea nr. 10 din 16 martie 2017, privind excepția de neconstituționalitate a art. 80 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, Curtea Constituțională a accentuat că *„exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii. Curtea reiterează că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În acest sens, Curtea reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie*

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise." Or, art. 72 alin. (6) din Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 2017, nu rezistă testul „clarității”, deoarece modul în care este acesta este expus de legiuitor lasă să se înțeleagă că legea de interpretare produce efecte doar pentru viitor. Astfel, ar trebui să admitem că orice aplicare abuzivă, eronată sau neconstituțională din trecut a legii trebuie calificată drept perfect legală pe motiv că subiectul responsabil de corecta aplicare a normei legislative pur și simplu nu a înțeles exact cum să execute norma aparent confuză.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Cu referire nemijlocită la cazul menționat venim să explicăm că interpretarea constituie o operație logico-rațională care, lămurind înțelesul exact și complet al dispozițiilor normative, oferă soluțiile juridice adecvate pentru diferitele situații practice. Așadar, interpretarea este „operațiunea prin care se stabilește o legătură logică între dreptul astfel conceput și execuția lui, încercându-se să se deducă aceasta din urmă din cel dintâi”.

Din cele expuse mai sus, rezultă următoarele:

- a) interpretarea apare ca o etapă a procesului de aplicare a dreptului;
- b) scopul acestei operațiuni logice constă în a scoate în evidență voința legiuitorului materializată în norma juridică ce se aplică;
- c) subiectul care aplică norma juridică urmează să se convingă că starea de fapt cu care el se confruntă se încadrează în ipoteza normei juridice ce se aplică.

Prin urmare, „operația logico-rațională de interpretare a legii se caracterizează prin finalitatea sa practică (asigurarea aplicării corecte a legii) și prin folosirea unor metode specifice, adecvate operațiunii de deslușire a înțelesului exact al legii”.

Cu alte cuvinte e lesne de înțeles că legile interpretative nu vor genera noi norme juridice. Ele doar vor explica, tălmăci acele prevederi normativ-juridice, care deja există în legile supuse interpretării, dar care nu sunt înțelese la justa lor valoare de către cei care urmează să le transpună în viață. Legile interpretative, prin urmare, nu modifică, ci doar completează conținutul deja existent al normelor juridice. Ele nu sunt legi noi. Ele sunt părți componente ale legilor în vigoare și vor avea aceeași forță juridică ca și acestea. Modalitatea de adoptare a legilor interpretative este echivalentă cu modalitatea de adoptare a legilor (organice, ordinare) supuse interpretării.

Cu alte cuvinte, modalitatea în care la moment este expusă prevederea art. 72 alin. (6) din Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 2017, vine să legitimeze orice abuz de aplicare a unei norme legislative, comis până la data intrării în vigoare a legii de interpretare. Or, chiar și în cazul când prin interpretarea normelor de sancționare se creează o situație mai favorabilă, nu se poate încheia ideea condamnării abuzului din trecut, ci doar despre relaxarea măsurilor de sancționare aplicate, aparent legal, unei persoane, căreia nici nu-i puteau fi atribuite aceste sancțiuni.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

De altfel și Curtea Constituțională în practica sa notează că art. 22 din Constituție prevede retroactivitatea normelor juridice penale mai favorabile. În afară de aceasta, teoria contemporană a dreptului admite ca excepții de la principiul neretroactivității legii normele juridice cu caracter imperativ – legile interpretative, precum și normele juridice în care legiuitorul a stabilit expres că ele se vor aplica retroactiv (HCC nr. 26 din 2002).

Reiterăm că dacă e să acceptăm că legea de interpretare produce efecte doar pentru viitor, ar trebui să admitem că orice aplicare abuzivă, eronată sau neconstituțională din trecut trebuie iertată pe motiv că subiectul responsabil de corecta aplicare a legii nu a înțeles exact cum să execute norma confuză. Or, deși subiectul investit cu dreptul de a aplica legea este absolvit de orice răspundere, subiectul destinat al normei trebuie să îndure consecințele nefaste și prejudiciabile ale unei practici eronate de aplicare a legii.

Cu referire nemijlocită la cazul petiționarului Pisica Oleg, venim să explicăm o dată în plus că, deși, Legea pentru interpretarea articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 120 din 09.07.2020, a explicat clar că nu există careva incompatibilități dintre funcția de șef-adjunct Detașament, șef Serviciu resurse umane al Detașamentului căutare-salvare nr. 1 al Serviciului protecției civile și situațiilor de urgență al MAI și funcția de consilier local al s. Bardar, acesta nu poate beneficia de prevederile legii citate, or, aceasta a fost adoptată după emiterea Actului de constatare nr.25/08 din 30.10.2018, iar legea nr. 120 din 09.07.2020, a intrat în vigoare la 27.07.2020.

E de notat că practica ANI relativă cazurilor similare cu cele ale lui Pisica Oleg, a suferit o răsturnare la 180°, după adoptarea Legii pentru interpretarea articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 120 din 09.07.2020. Or, inexplicabil pentru practica ANI nu este relevantă perioada de operare a incompatibilității de ales local cu o altă funcție publică, ci data finalizării procedurilor administrative de investigare a incompatibilității reclamate.

În particular, din analiza practicii ANI deducem:

- a. În cazul lui Ion Movila, care concomitent cu funcția de șef al Direcției Deservire Fiscală Glodeni deține din 22.06.2015 funcția de consilier local al r-lui Glodeni, ANI prin actul de constatare nr. 190/18 din 02.09.2020 a încetat procedura de control, iar ca bază au fost aplicate prevederile Legii pentru interpretarea articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 120 din 09.07.2020;
- b. În cazul Violetei Popa, care concomitent cu funcțiile de șef al Direcției de Învățământ al r-ului Șoldănești și de Director al gimnaziului s. Olișcani, r-ul Șoldănești, deține și funcția de consilier al r-ului Șoldănești, precum și funcția de consilier al s. Olișcani, ANI prin actul de constatare nr. 188/20 din 01.09.2020 a încetat procedura de control, iar ca bază au fost aplicate prevederile Legii pentru interpretarea articolului 25 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 120 din 09.07.2020.

Pe cale de consecință, exemplele redată supra demonstrează o dată în plus caducitatea prevederilor art. 72 alin. (6) din Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 2017, care nu asigură aplicarea uniformă și echitabilă a legii de interpretare.

F. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Prin prezenta declar că cele reflectate în sesizare sunt date veridice,

fapt pentru care semnez

Alexandru Bot

Avocat

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.